

VAN BOUW TOT ONTMANTELING

© RWE

Innig vasthouden aan een vormfout om een politiek doel te dienen en daarmee 7 miljard Duitse marken weg te gooien, is wat er met de Mülheim-Kärlich-kerncentrale (MüK) bij Koblenz is gebeurd. Een deelstaat geeft een vergunning af, een rechtbank trekt die weer in en dat besluit wordt door de allerhoogste administratieve rechter in Berlijn tien jaar later bevestigd. Een klassiek drama in (minimaal) vijf bedrijven.

De bouw van de Mülheim-Kärlich-kerncentrale (MüK) bij Koblenz startte in 1975 en duurde tot 1986. Gedurende het bouwproces regende het klachten van omliggende gemeenten en vertragingen van leveranciers. De nieuwe kerncentrale zou op een breuk liggen in een aardbevingsgevoelig gebied: het Neuwieder Becken. De plannen werden hierop aangepast door gebouwen zeventig meter te verplaatsen. Maar de centrale werd continu belaagd door klachten. Zo werd de centrale stilgelegd vanaf de herfst van 1986 tot de zomer 1987 vanwege bezwaren over de uitstoot van de koeltoren. De waterdamp zou in het dal waarin de nabijgelegen stad Neuwied ligt tot een klimaatverandering leiden en mogelijk tot gezondheidsproblemen, zoals het Reformatorisch Dagblad in september 1988 meldde. De MüK werd al na 13 maanden uit bedrijf genomen. Een herstart zou volgen na een juridisch besluit. Nieuwe eisen voor

een bouwvergunning werden getekend en het vergunningenproces moest geheel over worden gedaan. De overheid van Rheinland-Pfalz verstrekke die goedkeuring maar werd teruggefloten door een hogere rechtbank in Koblenz. Het was dit rechtbankoordeel dat uiteindelijk door het hoge administratieve hof in Berlijn in 1998 werd overgenomen en van doorslaggevende betekenis bleek. Maar zover was het nog niet.

ANTINUCLEAIRE DEELSTATEN

Vanaf 1987 vond geen herstart plaats vanwege juridisch getouwtrek over de originele bouwvergunning. Klaudia Martini de milieuminister van Rheinland-Pfalz en lid van de antinucleaire SPD was niet van plan een vergunning af te geven. Ze werd op haar plaats gezet door de 'hogere' federale minister Klaus Töpfer die er op wees dat een dergelijk besluit alleen met toestemming van de centrale overheid genomen kon worden. Töpfer maakte trouwens vaker gebruik van

K Stukje oppervlak afslijpen

zijn constitutionele recht om antinucleaire deelstaten terecht te wijzen die belangrijke nucleaire projecten traineerden. De druk die Töpfer uitoefende had effect en Martini haalde bakzeil omdat ze 'onwettig' had gehandeld. Een RWE-woordvoerder wees er daarbij wel op dat dit niet betekende dat de kerncentrale in bedrijf kon worden genomen; de zaak rond de bouwvergunning was echter nog steeds niet afgehandeld.

AARDBEVINGSGEVAAR

Begin 1995 oordeelde een rechtbank dat de overheid van Rheinland-Pfalz de helft van de kosten moest gaan betalen die volgde uit de beslissing om de productie in de kerncentrale te staken. Het hof van beroep in Koblenz verwees naar een soortgelijke zaak uit 1992 waarin de kosten werden gedeeld. De rechtbank oordeelde dat de autoriteiten van Rheinland-Pfalz aansprakelijk waren omdat ze niet de juiste procedures hadden gevolgd bij de het afgeven van de exploitatievergunning. Toch werd RWE ook aansprakelijk gehouden voor de bouwkosten. De hoogte zou later worden bepaald. RWE hield de overheid volledig verantwoordelijk omdat zij de ingebruikname verhinderde. De bouwkosten destijds bedroegen meer dan 7 miljard Duitse marken. Tegenstanders hielden het erop dat de vergunning onvoldoende rekening hield met aardbevingsgevaar. In 1993 stelde de SPD-overheid zich op het standpunt geen volledige exploitatievergunning te zullen afgeven. Na de uitspraak wilden zowel de lokale overheid als RWE in hoger beroep.

KERNENERGIEWETGEVING

Eind 1995 besluit een rechtbank dat de vergunning moest worden ingetrokken op grond van aardbevingsgevaar dat niet voldoende zou zijn 'geëvalueerd'. Hiertegen kon niet meer in beroep worden gegaan. Het is echter nog steeds niet duidelijk of het besluit ook daadwerkelijk

✕ Controle op restactiviteit

het einde betekent van juridische steekspel over de toekomst van de centrale. RWE was zeer ontevreden over de uitspraak die het "niet uit te leggen" noemde. Het was een tegenslag voor de 461 mensen die toentertijd op de centrale werkzaam waren en RWE zou alles in het werk stellen om de centrale alsnog op te starten. De uitspraak in 1995 volgde op een beslissing van de rechtbank in Koblenz dat een deelvergunning van de centrale zoals in 1990 was afgegeven in tegenspraak was met de Duitse kernenergiewetgeving omdat de mogelijkheid van een aardbeving onvoldoende was meegewogen. Toen de SPD eenmaal de macht had, kon ook de nieuwe deelvergunning worden ingetrokken. De overheid kondigde in 1993 aan dat het niet zou overgaan tot het verlenen van een volledige exploitatievergunning. In 1996 vecht RWE het oordeel van de rechtbank uit 1995 aan. In een verklaring zegt RWE dat het zich niet neerlegt bij de uitspraak van de administratieve rechter die zich beroept op de gebrekkige evaluatie van het aardbevingsrisico en wendt zich tot het hoogerechtshof in Berlijn. Begin 1997 krijgt RWE inderdaad toch nog de

mogelijkheid om in beroep te gaan bij de hoogste administratieve rechter die in Berlijn zetelt. Deze rechtbank beslist dat RWE een tegemoetkoming in een groot deel van de kosten kan verwachten voor zowel de bouwkosten en financiering als kosten die zijn veroorzaakt door het niet in bedrijf zijn van de centrale sinds 1988. RWE werd echter niet gecompenseerd voor verloren gegane winsten, de kosten voor vervanging van elektriciteitscapaciteit en de ontmantelingskosten. De hoogte van het bedrag zou weer door de rechtbank in Koblenz moeten worden vastgesteld.

VERNIETIGING VAN KAPITAAL

In januari 1998 is het dan zover; de rechtbank beslist dat de kerncentrale Mülheim-Kärlich dicht moet. De federale administratieve rechtbank in Berlijn verwerpt de juridische vordering van RWE om de centrale in bedrijf te nemen. De rechters bevestigen het oordeel van de lagere rechtbank in 1995 die de vergunning tegenhield. De belangrijkste reden hiervoor bleef de ontoereikende evaluatie van het aardbevingsgevaar door de toezichthouder.

Werner Hlubek, lid van de raad van bestuur van RWE verklaarde destijds dat het volkomen onbegrijpelijk was dat een

van 's werelds veiligste kerncentrale niet mocht draaien puur op grond van juridisch formaliteit. De Duitse economische status was volgens hem een slag toegebracht door een technisch foutloos project te laten struikelen op formele gronden. Het Deutsches Atomforum veroordeelde ook het handelen van de autoriteiten. Op dat moment werd nog door het Forum gesteld dat de beslissing niet het einde van kernenergie in Duitsland zou inluiden. Volgende de toenmalige president van het Forum dr. Wilfried Steuer is kernenergie onmisbaar en milieuvriendelijk. Als de rechtbank tot oordeel was gekomen dat Mülheim-Kärlich open mocht dan had dat een besparing van tien miljoen ton CO₂-uitstoot per jaar gescheeld. Voor het Forum was het rechtelijk oordeel uiterst betreutswaardig. De vergunningverlenende autoriteiten zouden de verantwoordelijkheid moeten nemen voor de "economische en absurde vernietiging van kapitaalinvestering die in de miljarden liepen."

LAATSTE POGING

In een laatste poging probeert RWE het nog een keer en legt een aanvraag voor om de kerncentrale te herstarten bij de vergunningverlenende autoriteit van het ministerie van milieu van Rheinland-Pfalz. RWE had nu aan alle voorwaarden voldaan voor goedkeuring van een nieuwe voorlopige deelbouwvergunning – de eerste noodzakelijk goedkeuring die volgens de Duitse wet noodzakelijk is voor een centrale kan starten met herstartgerelateerde activiteiten. De laatste actie volgt na acht maanden nadat de federale administratieve rechtbank in Berlijn een eerder gerechtelijk verzoek van RWE had verworpen om de centrale weer in gebruik te nemen. Maar het mocht allemaal niet baten. In de zomer van 2004 krijgt RWE toestemming om de kerncentrale te ontmantelen. In 2002 was al gestart met de verwijdering van de splijtstof. **K**

Bron Van bouw tot ontmanteling: NucNet